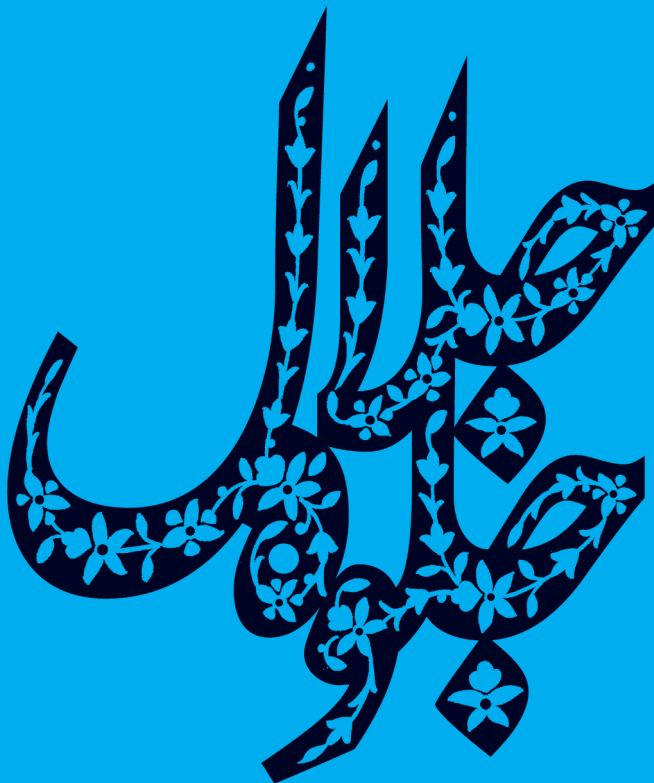

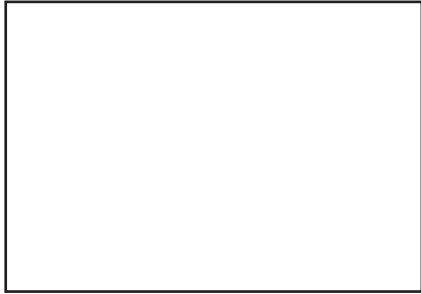

چهارم

علی اکبر تقی زاده

- مرد در خانواده -

مجموعه گُل

چهل حدیث جلوه جلال

تهیه و تدوین: اداره امور فرهنگی آستان قدس رضوی

نویسنده: علی اکبر تقی زاده

مدیر هنری و طراح گرافیک: رضا باباجانی

صفحه آرایی: محمود بازدار

تذهیب جلد: سیده فهیمه کاظمی

ناشر: انتشارات قدس رضوی

نوبت چاپ: دوم - ۱۳۹۱

شمارگان: ۳۰۰۰

چاپ: مؤسسه فرهنگی قدس

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۷۹۴-۸۱-۶

نشانی تهیه کننده: مشهد، حرم مطهر، صحن جامع رضوی

ضلع غربی، اداره امور فرهنگی

تلفن: ۰۵۱۱-۲۰۰۲۵۶۷

صندوق پستی: ۳۵۱-۹۱۷۳۵

حق چاپ محفوظ است.

جلوه جلال

۱	محبوب ترین نهاد
۲	آرامش انسان
۳	تداوم نسل
۴	عامل رشد معنوی
۵	زن صالحه
۶	همسر شایسته
۷	امانت خدا
۸	حق زن
۹	دعای خانواده
۱۰	نماز خانواده
۱۱	خصال سه گانه
۱۲	آرایش بیرون
۱۳	بهشتی و جهنمی
۱۴	تلاش مجاهد
۱۵	کسب حلال
۱۶	تلاش به میزان
۱۷	توسعه ی اقتصادی
۱۸	هزینه متناسب
۱۹	اعتدال مصرف
۲۰	خوش اخلاقی

مجموعه گل

	۲۱
خوش رویی	۲۲
جلب دل همسر	۲۳
ارزش	۲۴
صبر و بردباری	۲۵
امور رنجش آور	۲۶
تحکیم رابطه	۲۷
عفو و گذشت	۲۸
وفاداری	۲۹
پاداش کمک	۳۰
نظافت و آراستگی	۳۱
توجه به حقوق جنسی همسر	۳۲
نزول رحمت الهی	۳۳
آزار رسانی	۳۴
اطاعت معصیت	۳۵
اهانت و تحقیر	۳۶
بخل ورزیدن	۳۷
بدرفتاری و بدگفتاری	۳۸
بی عدالتی	۳۹
تنوع طلبی	۴۰
تأمین نیازمندی ها	

پیشگفتار

قدر "مجموعه‌ی گل" مرغ سحر داند و بس...

کلام خاندان عصمت و طهارت علیهم‌السلام چونان آفتابی است که زیستن بشر در ظل انوار آن، رنگی آسمانی می‌گیرد و طعمی الهی می‌یابد. پیامبر اعظم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و ائمه‌ی اطهار علیهم‌السلام، روشنگران طریق سعادتند و با هدایت‌های آن بزرگواران، گام‌های موفقیت و سعادت را در زمینه‌های مختلف زندگی می‌توان برداشت.

"مجموعه‌ی گل" عنوان کلی کتب احادیث موضوعی است که به همت محققان و نویسندگان دینی گرد آمده است و در هر کدام از آن به موضوعی خاص پرداخته شده که زوایای مختلف آن از منظر دین مورد مذاقه قرار گرفته است.

در این مجموعه سعی شده است کاربردی‌ترین موضوعات و مباحثی که نیاز بیشتر جامعه است ارائه شود. همچنین تلاش شده تا احادیثی مطرح شود که از حیث سند متقن باشد.

امید است مجموعه‌ی حاضر، بهانه‌ای شود تا فعالیت‌های گسترده‌ای در نشر آموزه‌های خاندان نور علیهم‌السلام انجام گیرد و جامعه اسلامی سرشار از معارف بلند اهل بیت علیهم‌السلام گردد.

آستان قدس رضوی
معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی
اداره‌ی امور فرهنگی

مقدمه

از دیدگاه اسلام خانواده به عنوان مهمترین نهاد اجتماعی، نقش بی بدیلی در رساندن فرد و جامعه به هدف از خلقت انسان که تشکیل جامعه توحیدی بر اساس بندگی خداست دارد. همین طور خانواده نقش اساسی در تداوم نسل بشر، حفظ فرد از آلودگی‌ها و گناهان، رسیدن انسان به آرامش روحی و روانی و تأمین نیازهای جنسی انسان دارد. به همین جهت در تعالیم انسان ساز دین مبین اسلام، خانواده مورد عنایت خاصی قرار گرفته و در صدها آیه و روایت راه‌کارهایی جهت تشکیل و حفظ و پایداری آن وارد شده است و برای هر یک از زن و مرد وظایفی در راستای تحکیم خانواده و رسیدن آن به اهدافش تعیین گشته است.

این مجموعه شامل چهل آموزه از آموزه‌های اولیای دین است. که به نقش مرد و مسئولیت‌های او در قبال رشد و تعالی نهاد خانواده اشاره دارد. در بخشی از این مجموعه به جایگاه و هدف

تشکیل خانواده اشاره شده است، که لازم است مورد عنایت و توجه مرد قرارگیرد و در آن به چهار هدف از میان اهداف متعدد تشکیل نظام خانواده اشاره شده که عبارتند از :

خانواده به عنوان محبوب‌ترین نهاد اجتماعی نزد خداوند، و عامل محبوب شدن انسان نزد او، خانواده عامل رساندن انسان به آرامش، خانواده عامل تداوم نسل انسان، خانواده عامل رشد و تکامل معنوی.

در بخش دیگری به جایگاه و ارزش همسر صالحه برای مرد مؤمن به عنوان خیر دنیا و آخرت، بهترین فایده بعد از ایمان به خدا و امانت خداوند نزد مرد اشاره شده است.

و در بخشی راهکارهای رسیدن به خانواده مطلوب در چهار محور مورد بررسی قرار گرفته است .

یک: مدیریت دینی خانواده: براساس دیدگاه اسلام؛ مرد به عنوان مسئول و مدیر نظام خانواده، موظف است خانواده را برابر با آموزه‌های دینی اداره کند و بکوشد خود و اعضای خانواده، در

عمل به آموزه‌های دینی متعهد و پایبند باشند. آموزش تعالیم دینی، دعای دسته جمعی برای غلبه بر مشکلات، بیدار کردن خانواده برای نماز، داشتن غیرت ناموسی و تلاش برای بهشتی کردن تمام اعضای خانواده از جمله راهکارهای مدیریت دینی خانواده است.

دو: مدیریت اقتصادی: یکی از ابعاد مدیریتی مرد به عنوان مسئول خانواده، مدیریت اقتصادی با هدف تأمین نیازمندی‌های مادی اعضای خانواده و سایر واجب‌النفعه‌هاست. انتخاب شغل مناسب، کسب روزی حلال، تلاش برای کسب درآمد به میزان کفاف (در حد اداره آبرومندانانه زندگی)، ایجاد رفاه و آسایش به دور از اسراف و تجمل‌گرایی، اعتدال در مصرف و متناسب با سطح درآمد هزینه کردن، پاره‌ای از عناوین این محور است.

سه: مدیریت عاطفی: مهمترین عامل پایداری و تحکیم کانون خانواده، روابط عمیق عاطفی بین زن و شوهر است، هر یک از زن و مرد نیازمند دریافت محبت از شریک زندگی خود

هستند و دوست دارند روابطشان بر پایه محبت و صمیمیت باشد. خوش اخلاقی، خوش رویی، خوش‌زبانی، دادن هدیه، گفت‌وگوی صمیمی با همسر و گوش دادن به سخنان او، صبر و بردباری در برابر بداخلاقی‌های همسر، گذشت از خطاهای همسر، وفاداری به همسر در روابط جنسی و کمک به همسر در کارهای خانه، بخشی از راهکارهای حفظ و تقویت محبت و رحمت خدادادی بین زوجین است.

چهار: مدیریت جنسی: تأمین نیازهای جنسی هر یک از زن و مرد در قالب ازدواج و حفظ خود از گناهان جنسی، از مهمترین هدف‌های تشکیل نهاد خانواده است، لذا هر یک از زن و مرد باید پاسخگو و تأمین‌کننده نیازهای جنسی شریک زندگی خودش باشد. بی‌توجهی به این امر نقش زیادی در تزلزل و فروپاشی نظام خانواده و بداخلاقی‌های هر یک از زن و شوهر دارد. بنابراین مرد موظف است نیازمندی‌های جنسی همسرش را برآورده سازد. رعایت نظافت و آراستگی، توجه به حقوق جنسی همسر، نوازش جنسی با همسر قبل از همبستری از جمله راهکارهای

پیشنهادی اسلام در این راستا می باشد.

در بخش پایانی به موانع تحکیم خانواده و یا عواملی که سبب فروپاشی و یا تزلزل نظام خانواده از ناحیه مرد می شود، اشاره شده است. آزار رسانی به همسر، اطاعت از همسر در جایی که پای معصیت خدا در میان است، اهانت و تحقیر همسر، بخل ورزیدن در تأمین نیازمندی های خانواده، بدرفتاری و بدگفتاری، بی عدالتی رفتاری بین چند همسر، تنوع طلبی جنسی و بی وفایی، رها کردن خانواده به حال خود و عدم احساس مسئولیت در برابر آنان بخشی از موانع تحکیم و پایداری نظام خانواده است.

به امید روزی که با ظهور حضرت ولی عصر علیه السلام شاهد برافراشته شدن پرچم توحید در سراسر عالم و تشکیل و تحکیم نهاد خانواده، برابر با آموزه های دینی باشیم.

علی اکبر تقی زاده

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

تَزَوَّجُوا وَ زَوَّجُوا أَلَا فَمَنْ حَظَّ أَمْرِي مُسْلِمٍ إِنْفَاقُ
 قِيَمَةِ أَيْمَةٍ وَ مَا مِنْ شَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ
 بَيْتٍ يُعْمَرُ بِالنِّكَاحِ وَ مَا مِنْ شَيْءٍ أَبْغَضَ إِلَيَّ اللَّهُ عَزَّ وَ
 جَلَّ مِنْ بَيْتٍ يُخْرَبُ فِي الإِسْلَامِ بِالْفُرْقَةِ يَعْنِي الطَّلَاقَ
 ثُمَّ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ إِنَّمَا وَكَّدَ فِي
 الطَّلَاقِ وَ كَرَّرَ الْقَوْلَ فِيهِ مِنْ بَعْضِهِ الْفُرْقَةَ.

همسر بگیرید و به کسانی که همسر ندارند همسر
 بدهید، بدانید که یکی از موفقیت‌های فرد مسلمان این
 است که هزینه ازدواج شخص بی همسری را پرداخت
 کند. و هیچ چیزی در نزد خداوند دوست داشتنی‌تر از
 خانه‌ای که به وسیله ازدواج آباد شود نیست. و هیچ
 چیزی نزد خداوند ناخوشایندتر از خانه‌ای نیست که با
 طلاق و جدایی از هم پاشیده شود. سپس امام صادق عليه السلام
 فرمود: خداوند عز و جل به سبب دشمنی‌ای که با جدایی
 و طلاق داشته است، درباره زشتی طلاق، تأکید فراوانی
 کرده است، و درباره آن بسیار سخن گفته است.

آرامش انسان

قال الصادق عليه السلام:

خَمْسُ خِصَالٍ مَنْ فَقَدَ مِنْهُنَّ وَاحِدَةً لَمْ يَزَلْ نَاقِصَ
الْعَيْشِ زَائِلَ الْعَقْلِ مَشْغُولَ الْقَلْبِ فَأَوْلَاهَا صِحَّةُ الْبَدَنِ
وَ الْثَانِيَةُ الْأَمْنُ وَ الثَّلَاثَةُ السَّعَةُ فِي الرِّزْقِ وَ الرَّابِعَةُ
الْأَنْبِيَسُ الْمُوَافِقُ قُلْتُ وَ مَا الْأَنْبِيَسُ الْمُوَافِقُ قَالَ:
الرَّوْجَةُ الصَّالِحَةُ وَ الْوَلَدُ الصَّالِحُ وَ الْخَلِيْطُ الصَّالِحُ وَ
الْخَامِسَةُ وَهِيَ تَجْمَعُ هَذِهِ الْخِصَالَ الدَّعَةُ.

پنج چیز است که اگر انسان یکی از این موارد را نداشته باشد، همواره زندگی اش ناقص، فکرش پریشان، دلش مشغول و مضطرب خواهد بود.

۱- تن درستی ۲- امنیت (جانی و مالی و اخلاقی)

۳- توسعه و گشایش در روزی

۴- همدمی سازگار مانند: همسر خوب، فرزند شایسته، و هم‌نشین نیک ۵- داشتن آسایش و امکانات زندگی، که این عامل، جمع کننده چهار عامل دیگر است.

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

تَنَاحُوا تَنَاسَلُوا تَكْتَرُوا فَإِنِّي أَبَاهِي بِكُمْ
الْأُمَّمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ لَوْ بِالسَّقَطِ.

ازدواج کنید و فرزند بیاورید تا تعداد شما زیاد
شود، همانا من در قیامت به فراوانی تعداد شما
نزد امت‌های دیگر مباحثات می‌ورزم، اگر چه به
فرزندی که سقط شده باشد.

۴

عامل رشد معنوی

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

مَنْ تَزَوَّجَ فَقَدْ أَحْرَزَ نِصْفَ دِينِهِ، فَلْيَتَّقِ اللَّهَ
فِي النِّصْفِ الْبَاقِي.

هرگاه آدمی ازدواج کند، نصف دینش را به دست آورده است و برای نصف دیگر، باید تقوای الهی را پیشه کند.

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

مَنْ أُعْطِيَ أَرْبَعَ خِصَالٍ فِي الدُّنْيَا فَقَدْ أُعْطِيَ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَفَازَ بِحَظِّهِ مِنْهُمَا وَرَعَّ يَعْصِمُهُ عَنِ مَحَارِمِ اللَّهِ وَحُسْنُ خُلُقٍ يَعْيشُ بِهِ فِي النَّاسِ وَحِلْمٌ يَدْفَعُ بِهِ جَهْلَ الْجَاهِلِ وَزَوْجَةٌ صَالِحَةٌ تُعِينُهُ عَلَى أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.

هر کس چهار خصلت داشته باشد به خیر دنیا و آخرت رسیده و بهره خود را به دست آورده است:

- ۱- ورعی که او را از ارتکاب به حرام باز دارد،
- ۲- حسن خلقی که به وسیله آن در میان مردم زندگی کند،
- ۳- حلمی که به وسیله آن نادانها را از خود دور سازد،
- ۴- و زن شایسته‌ای که در کارهای دنیا و آخرت او را یاری دهد.

همسر شایسته

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

مَا أَفَادَ رَجُلٌ بَعْدَ الْإِيمَانِ خَيْرًا مِنْ امْرَأَةٍ ذَاتِ
دِينٍ وَجَمَالٍ تَسْرُهُ إِذَا نَظَرَ إِلَيْهَا وَتُطِيعُهُ إِذَا
أَمَرَهَا وَتَحْفَظُهُ فِي نَفْسِهَا وَمَالِهِ إِذَا غَابَ عَنْهَا
وَأَوْحَىٰ إِلَىٰ مُوسَىٰ ﷺ إِنِّي أُعْطِيتُ فُلَانًا خَيْرَ
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَهِيَ امْرَأَةٌ صَالِحَةٌ.

هیچ مردی بعد از ایمان به خدا بهره‌ای بهتر از

زنی با این اوصاف ندارد:

۱ - متدین باشد یعنی چگونه زندگی کردن او

براساس خواست و رضایت خدا باشد.

۲- زیبا و آراسته و به گونه‌ای باشد که مرد با نگاه به

او شادمان شود و لذت ببرد.

۳- از خواسته‌ها و دستورات همسر تبعیت کند.

۴- اموال همسر و خودش را از ناپاکی‌ها حفظ کند.

امانت خدا

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ النَّسَاءَ عِنْدَكُمْ عَوَارٍ لَا يَمْلِكْنَ لِأَنْفُسِهِنَّ
ضَرًّا وَلَا نَفْعًا أَخَذْتُمُوهُنَّ بِأَمَانَةِ اللَّهِ وَاسْتَحْلَلْتُمُ
فُرُوجَهُنَّ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ فَلَكُمْ عَلَيْهِنَّ حَقٌّ وَلَهُنَّ عَلَيْكُمْ
حَقٌّ وَمَنْ حَقَّكُمْ عَلَيْهِنَّ أَنْ لَا يُوطِئَنَّ فُرْشَكُمْ وَلَا
يَعْصِبَنَّكُمْ فِي مَعْرُوفٍ فَإِذَا فَعَلْنَ ذَلِكَ فَلَهُنَّ رِزْقُهُنَّ وَ
كِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلَا تَضْرِبُوهُنَّ.

ای مردم! زن ها امانت خدا نزد شما هستند، آنان مالک
نفع و ضرری برای خود نیستند، به عنوان امانت خدا
آنان را به خانه خودتان آورده اید، و با کلمات خدا
(الفاظ عقد) جسمشان را بر خود حلال کرده اید، هم
آنان بر شما حقی دارند و هم شما بر آنان. حق مردان بر
زنان آن است که کسی غیر از شوهرشان را به بسترشان
فرا نخوانند، در امور پسندیده شوهرشان را نافرمانی
نکنند. حق زنان بر مردان این است که به مقدار مطلوب
و پسندیده، نیازهای غذایی و پوشاکی همسرشان را
تأمین کنند و زنانشان را نزنند.

۷

حق زن

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

لِلْمَرْأَةِ عَلَى زَوْجِهَا أَنْ يُشْبِعَ بَطْنَهَا وَيَكْسُوَ ظَهْرَهَا وَيُعَلِّمَهَا الصَّلَاةَ وَالصَّوْمَ وَالزَّكَاةَ.

حق زن بر شوهرش این است که گرسنگی او را برطرف کند، لباس و پوشاک او را تأمین کند، احکام نماز و روزه و زکات را به او آموزش دهد.

۹ دعای خانواده

قَالَ الصَّادِقُ (ع):

كَانَ أَبِي (ع) إِذَا حَزَنَهُ أَمْرٌ جَمَعَ النِّسَاءَ وَ
الصَّبِيَّانَ ثُمَّ دَعَا وَ أَمَّنُوا.

سیره و روش پدرم این بود که هرگاه دچار
غم و اندوهی می‌شد، زنان و کودکان را جمع
می‌کرد، سپس برای رفع آن غم و اندوه و
گرفتاری‌ها دعا می‌کرد و آنان آمین می‌گفتند.

۱۰

نماز خانواده

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

رَحِمَ اللَّهُ رَجُلًا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى وَأَيْقَظَ
امْرَأَتَهُ فَصَلَّتْ، فَإِنْ أَبَتْ نَضَحَ فِي وَجْهِهَا الْمَاءَ.
رَحِمَ اللَّهُ امْرَأَةً قَامَتْ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّتْ وَأَيْقَظَتْ
زَوْجَهَا، فَإِنْ أَبَى نَضَحَتْ فِي وَجْهِهِ الْمَاءَ.

رحمت خدا بر آن مردی که نیمه‌های شب،
برخیزد و نماز بخواند و همسرش را برای
نماز خواندن، بیدار کند و اگر بیدار نشد، به
صورتش آب بپاشد! رحمت خدا بر آن زنی که
نیمه‌های شب، از خواب برخیزد و نماز بخواند
و شوهرش را برای نماز بیدار کند و اگر بیدار
نشد به صورتش آب بپاشد!

۱۱ خصال سه گانه

قال الصادق عليه السلام:

إِنَّ الْمَرْءَ يَحْتَاجُ فِي مَنْزِلِهِ وَ عِيَالِهِ إِلَى
ثَلَاثِ خِصَالٍ يَتَكَلَّفُهَا وَ إِنْ لَمْ يَكُنْ فِي
طَبْعِهِ ذَلِكَ مُعَاشَرَةً جَمِيلَةً وَ سَعَةً بِتَقْدِيرٍ
وَ غَيْرَةً بِتَحْصُنٍ.

- هر مردی برای اداره کردن خانواده خود به سه خصلت نیازمند است و باید آنها را به کار ببرد، اگر چه این ویژگی‌ها در طبیعت او نباشد:
- ۱- رفتار پسندیده و زیبا با افراد خانواده.
 - ۲- گشاده دستی حساب شده و از روی برنامه.
 - ۳- غیرت ورزی در جهت حفظ خانواده.

آرایش بیرون

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

أَيُّمَا رَجُلٍ تَتَزَيَّنُ امْرَأَتُهُ وَتَخْرُجُ مِنْ بَابِ دَارِهَا فَهُوَ دَيْوُثٌ وَلَا يَأْتِمُّ مَنْ يُسَمِّيهِ دَيْوُثًا وَالْمَرْأَةُ إِذَا خَرَجَتْ مِنْ بَابِ دَارِهَا مَتَزَيَّنَّةً مَتَعَطَّرَةً وَالزَّوْجُ بِذَلِكَ رَاضٍ يُبْنِي لَزَوْجِهَا بِكُلِّ قَدَمٍ بَيْتٍ فِي النَّارِ فَقَصِّرُوا أَجْنَحةَ نِسَائِكُمْ وَلَا تَطْوُلُوها فَإِنَّ فِي تَقْصِيرِ أَجْنَحةِهَا رِضًى وَسُرُورًا وَدُخُولَ الْجَنَّةِ بَعِيرِ حَسَابٍ.

هر مردی که همسرش آرایش کند و از منزل با حالت آرایش کرده خارج شود دیوث است، و هر کس او را دیوث بنامد گناه نکرده است. و چنانچه زنی با چهره آرایش کرده و عطر زنان از منزلش خارج شود، و شوهرش نیز به این کار او راضی و خشنود باشد، با هرگامی که زن با این حالت بر می‌دارد، برای شوهرش خانه‌ای در آتش جهنم بنا می‌شود. پس پر و بال خانم‌هایتان را از این جهت ببندید که رضایت خدا و شادمانی و بهشتی شدن بدون حساب را در پی دارد و پر و بال زنانان را در این جهت باز نگذارید.

قال الصادق عليه السلام:

لَا يَزَالُ الْمُؤْمِنُ يُورَثُ أَهْلَ بَيْتِهِ الْعِلْمَ وَالْأَدَبَ الصَّالِحَ
حَتَّى يُدْخِلَهُمُ الْجَنَّةَ [جَمِيعاً] حَتَّى لَا يَفْقَدَ فِيهَا مِنْهُمْ
صَغِيراً وَلَا كَبِيراً وَلَا خَادِماً وَلَا جَاراً وَلَا يَزَالُ الْعَبْدُ
الْعَاصِي يُورَثُ أَهْلَ بَيْتِهِ الْأَدَبَ السَّيِّئَ حَتَّى يُدْخِلَهُمُ
النَّارَ جَمِيعاً حَتَّى لَا يَفْقَدَ فِيهَا مِنْهُمْ صَغِيراً وَلَا كَبِيراً
وَلَا خَادِماً وَلَا جَاراً.

مؤمن، همواره به خانواده‌اش، احکام و معارف دینی و ادب و رفتار شایسته را به ارث می‌دهد تا در نتیجه تمام اعضای خانواده‌اش را وارد بهشت سازد، به گونه‌ای که جای هیچ‌کدام از اعضای خانواده از کوچک و بزرگ و کارگر منزل و حتی همسایه، در بهشت خالی نباشد. در مقابل بنده نافرمان و معصیت‌کار خدا برای خانواده‌اش رفتار و ادب ناشایست به ارث می‌گذارد و در نتیجه تمام اعضای خانواده‌اش را جهنمی می‌سازد، به گونه‌ای که جهنم از وجود هیچ‌کدامشان از کوچک و بزرگ و خادم و همسایه خالی نمی‌باشد.

مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۲۰۱

تلاش مجاهد

قال الرُّضَا رضی الله عنه:

الَّذِي يَطْلُبُ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَا
يَكْفِي بِهِ عِيَالَهُ أَكْبَرُ أَجْرًا مِنَ الْمُجَاهِدِ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ.

مردی که با کار و زحمت، به دنبال کسب درآمدی از فضل خداوند است تا نیازمندی‌های همسر و خانواده‌اش را تهیه کند، پاداشی برتر از مجاهد راه خدا به او داده می‌شود.

۱۵ کسب حلال

قالَ عَلِيُّ عليه السلام:

عَلَيْكَ بِلُزُومِ الْحَلَالِ وَ حُسْنِ الْبِرِّ بِالْعِيَالِ وَ
ذِكْرِ اللَّهِ فِي كُلِّ حَالٍ.

بر شما لازم است که همواره به دنبال کسب روزی حلال باشید و به خانواده خود نیکی بورزید و در همه حال به یاد خدا باشید.

تلاش به میزان

قال عَلِيُّ عليه السلام:

يَا ابْنَ آدَمَ مَا كَسَبْتَ فَوْقَ قَوْلِكَ فَأَنْتَ فِيهِ
خَازِنٌ لِّغَيْرِكَ وَاعْلَمْ أَنَّ فِي حَلَالِهَا حِسَابٌ
وَ فِي حَرَامِهَا عِقَابٌ وَ فِي الشُّبُهَاتِ عِتَابٌ.

ای فرزند آدم! آنچه بیش از مصرف و نیازت
به دست آوری، برای غیرخودت خزینه‌داری
می‌کنی. و بدان که در آنچه از راه حلال به دست
می‌آوری حساب است و نسبت به آنچه از راه
حرام به دست می‌آوری عقاب است، و نسبت
به آنچه از راه شبهه‌ناک حاصل می‌شود عتاب
و سرزنش است.

قال الكاظم عليه السلام:

عِيَالُ الرَّجُلِ أُسْرَاؤُهُ

فَمَنْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ نِعْمَةً فَلْيُوسِعْ عَلَى أُسْرَائِهِ
فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ أَوْشَكَ أَنْ تَزُولَ تِلْكَ النُّعْمَةُ.

خانواده مرد به منزله اسیران اویند که در اختیار او هستند و او مسؤول تأمین محترمانه نیازمندی‌های آنان است، پس هر کس خداوند به او نعمتی عنایت کند و گشایشی در میزان درآمدش ایجاد کند، باید خانواده‌اش را (به دور از اسراف و تبذیر) در رفاه و آسایش بیشتری قرار دهد. در غیر این صورت، این خطر وجود دارد که آن نعمت از کف او برود.

هزینه متناسب

قال السَّجَّادُ عليه السلام:

مِنْ أَخْلَاقِ الْمُؤْمِنِ الْإِنْفَاقُ عَلَى قَدْرِ الْإِقْتَارِ
وَ التَّوَسُّعُ عَلَى قَدْرِ التَّوَسُّعِ.

از اخلاق مؤمن این است که در زمان تنگدستی
متناسب با توان مالی و تنگدستی اش هزینه کند،
و هنگام توانایی مالی به اندازه توان مالی اش
هزینه کند و خانواده را در گشایش قرار دهد.

...اسْتَأْذَنْتُ الرَّضَا عليه السلام فِي النَّفَقَةِ عَلَى الْعِيَالِ فَقَالَ:

بَيْنَ الْمَكْرُوهَيْنِ قَالَ فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ لَا وَ
 اللَّهُ مَا أَعْرَفُ الْمَكْرُوهَيْنِ فَقَالَ لِي يَرْحَمَكَ اللَّهُ
 أَمَا تَعْرِفُ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ كَرِهَ الْإِسْرَافَ وَ كَرِهَ
 الْإِقْتَارَ فَقَالَ «وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَ لَمْ
 يَقْتَرُوا وَ كَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا».

از (امام) رضا عليه السلام درباره نفقه خانواده و خرجی زندگی پرسیدم، فرمود: حدّ میان دو امر ناپسند است. گفتم: فدایت شوم، به خدا سوگند، نمی دانم دو امر ناپسند چیست؟ فرمود: خدایت بیمارزد! آیا نمی دانی که خدای بزرگ، هم اسراف (زیاده روی) و هم اقتار (تنگ نظری) را دوست ندارد، و فرموده است:

«و کسانى که هر گاه انفاق کنند، نه اسراف مى نمایند و نه سخت گیرى؛ بلکه در میان این دو، حدّ اعتدالى دارند.»

۲۰

خوش اخلاقی

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

أَحْسَنُ النَّاسِ إِيْمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا
وَ أَلْطَفُهُمْ بِأَهْلِهِ وَ أَنَا أَلْطَفُكُمْ بِأَهْلِي.

بهترین مردم از نظر داشتن ایمان، شخصی است که از همه خوش اخلاق تر باشد، و با خانواده اش مهربان تر باشد، و من از همه شما به خانواده ام مهربانترم.

قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام

مَا حَقُّ الْمَرْأَةِ عَلَى زَوْجِهَا قَالَ يَسُدُّ جَوْعَتَهَا
وَ يَسْتُرُ عَوْرَتَهَا وَ لَا يُقَبِّحُ لَهَا وَجْهًا فَإِذَا
فَعَلَ ذَلِكَ فَقَدْ وَ اللَّهِ أَدَّى حَقَّهَا.

به امام صادق عليه السلام گفتم:

حق زن بر شوهرش چیست؟

امام صادق عليه السلام فرمود: حق زن بر شوهرش این
است که شوهرش گرسنگی او را بر طرف
سازد و او را بپوشاند و با او ترش رویی نکند،
پس چون چنین کند به خدا سوگند حق او را
ادا کرده است.

جلب دلِ همسر

قال الصادق عليه السلام:

لَا غِنَى بِالزَّوْجِ عَنْ ثَلَاثَةِ أَشْيَاءَ فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ زَوْجَتِهِ وَهِيَ الْمُوَافَقَةُ لِيَجْتَلِبَ بِهَا مُوَافَقَتَهَا وَ مَحَبَّتَهَا وَ هَوَاهَا وَ حُسْنَ خُلُقِهِ مَعَهَا وَ اسْتِعْمَالَهُ اسْتِمَالَةَ قَلْبِهَا بِالْهَيْئَةِ الْحَسَنَةِ فِي عَيْنِهَا وَ تَوْسِعَتُهُ عَلَيْهَا.

مرد در ارتباط با همسرش از سه چیز

بی‌نیاز نیست:

- ۱- موافقت و همراهی با خواسته‌ها و پیشنهادات منطقی و مشروع همسر تا بتواند محبت و میل و همراهی همسرش را در تصمیماتی که برای زندگی می‌گیرد به دست آورد. ۲- خوش اخلاقی (خوش رویی، خوش‌زبانی، خوش‌رفتاری) با همسر.
- ۳- با ایجاد توسعه و رفاه اقتصادی در زندگی و داشتن سیمای آراسته و زیبا، دل همسرش را شیفته‌ی خود کند.

بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۲۳۷

قلتُ يا رسولَ الله:

الْجُلُوسُ مَعَ الْعِيَالِ أَفْضَلُ، أَمْ الْجُلُوسُ فِي الْمَسْجِدِ؟
 قَالَ: الْجُلُوسُ سَاعَةً عِنْدَ الْعِيَالِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الْإِعْتِكَافِ
 فِي مَسْجِدِي هَذَا. قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، النَّفَقَةُ عَلَى الْعِيَالِ
 أَحَبُّ إِلَيْكَ أَمْ النَّفَقَةُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ؟
 قَالَ: دَرَاهِمٌ يُنْفِقُهُ الرَّجُلُ عَلَى الْعِيَالِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الْفِ
 دِينَارٍ يُنْفِقُهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.

آیا نشستن با همسر، ثوابش بیشتر است یا
 نشستن در مسجد؟ فرمود: یک ساعت نشستن
 در کنار همسر، نزد من، محبوب‌تر از اعتکاف
 کردن در این مسجد من است.

گفتم: ای پیامبر خدا! نزد شما، خرج کردن
 برای خانواده، محبوب‌تر است یا انفاق کردن
 در راه خدا؟ فرمود: یک درهم که مرد برای
 خانواده‌اش خرج می‌کند، نزد من، محبوب‌تر از
 هزار دینار است که در راه خدا انفاق می‌کند.

صبر و بردباری

قال رسول الله ﷺ:

وَمَنْ صَبَرَ عَلَى سُوءِ خُلُقِ امْرَأَتِهِ وَاحْتَسَبَهُ
أَعْطَاهُ اللَّهُ (بِكُلِّ مَرَّةٍ) يَصْبِرُ عَلَيْهَا مِنَ الثَّوَابِ
مِثْلَ مَا أُعْطِيَ أَيُّوبَ عليه السلام عَلَى بَلَائِهِ.

هر مردی که بر بداخلاقی و بدرفتاری همسرش به خاطر خداوند صبر بورزد (و متقابلاً با همسرش بدرفتاری و بداخلاقی نکند؛ بلکه با صبر و بردباری درصدد اصلاح همسرش باشد) خداوند متعال به ازای هر روز و شبی که بر بداخلاقی او صبر کرده است، ثواب حضرت ایوب را در برابر بردباری‌های او در مقابل بلاها و سختی‌های زندگی عطا می‌کند.

رُؤِيَ أَنَّ امْرَأَةً مُعَاذٍ قَالَتْ

يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا حَقُّ الزَّوْجَةِ عَلَى زَوْجِهَا

قَالَ أَنْ لَا يَضْرِبَ وَجْهَهَا وَلَا يُقَبِّحَهَا وَأَنْ

يُطْعِمَهَا مِمَّا يَأْكُلُ وَيُلْبِسَهَا مِمَّا يَلْبَسُ

وَلَا يَهْجُرَهَا.

ای فرستاده خدا؛ حق زن بر شوهرش چیست؟

آن حضرت عرض کرد: این که همسرش را

کتک نزند، در هنگام گفتگو با او چهره در

هم نکشد، همان غذایی که خود می خورد به

همسرش بخوراند، لباسی که برای خود تهیه

می کند برای همسرش تهیه کند و همسرش را

تنها و به حال خود رها نکند.

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

أَخْبَرَنِي أَخِي جَبْرِئِيلُ وَلَمْ يَزَلْ يُوصِينِي بِالنِّسَاءِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنْ لَا يَحِلَّ لِرُؤُوسِهَا أَنْ يَقُولَ لَهَا أَفِّ يَا مُحَمَّدُ اتَّقُوا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي النِّسَاءِ فَإِنَّهُنَّ عَوَانٌ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ أَخَذْتُمُوهُنَّ عَلَى أَمَانَاتِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَا اسْتَحْلَلْتُمْ مِنْ فُرُوجِهِنَّ بِكَلِمَةِ اللَّهِ وَكِتَابِهِ مِنْ فَرِيضَةٍ وَسُنَّةٍ وَشَرِيعَةِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ﷺ فَإِنَّ لَهُنَّ عَلَيْكُمْ حَقًّا وَاجِبًا لِمَا اسْتَحْلَلْتُمْ مِنْ أَجْسَامِهِنَّ وَبِمَا وَاصَلْتُمْ مِنْ أَبْدَانِهِنَّ وَيَحْمِلْنَ أَوْلَادَكُمْ فِي أَحْشَائِهِنَّ حَتَّى أَخَذَهُنَّ الطَّلُقُ مِنْ ذَلِكَ فَاشْفِقُوا عَلَيْهِنَّ وَطَيَّبُوا قُلُوبَهُنَّ حَتَّى يَقِفْنَ مَعَكُمْ وَلَا تَكْرَهُوا النِّسَاءَ وَلَا تَسْخَطُوا بِهِنَّ وَلَا تَأْخُذُوا مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ

شَيْئاً إِلَّا بِرِضَاهُنَّ وَإِذْنِهِنَّ.

برادرم جبرئیل همواره سفارش زنان را به من می نمود به گونه ای که گمان بردم روا نیست حتی مردی به زنش اف بگوید. به من خبر داد که ای محمد! از خدا درباره ی زنان بترس، زیرا آنان اسیرانی در دست شما هستند. آنان را به عنوان امانت و به دستور خدا و با کلمات او، و سنت و شریعت پیامبرش بر خود حلال نموده اید.

پس بدان سبب که جسم آنان بر شما حلال گشته و شما با آنان تماس بدنی برقرار می سازید، و از آن رو که فرزندان شما را در درون خود حمل می کنند و دردهای بارداری و زایمان را تحمل می کنند بدانید که آنان بر شما حق واجبی دارند. با آنان مهربان باشید، دلشان را با محبت های خود به دست آورید تا همواره در سرد و گرم زندگی با شما باشند، زنان را ناخوش ندانید، به آنان خشم نورزید، از آنچه (به عنوان هدیه یا مهریه و یا نفقه) به آنان داده اید چیزی جز با رضایت و اجازه خودشان پس نگیرید.

- عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ:
- قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عليه السلام مَا حَقُّ الْمَرْأَةِ عَلَى زَوْجِهَا الَّذِي إِذَا فَعَلَهُ كَانَ مُحْسِنًا قَالَ يُشْبِعُهَا وَيَكْسُوهَا وَإِنْ جَهَلَتْ غَفَرَ لَهَا.

- از امام صادق عليه السلام پرسیدم حق زن بر شوهرش چیست که اگر آن حق را به جا آورد، نیکوکار به حساب می‌آید؟ حضرت فرمود: نیازهای غذایی و پوششی او را تأمین کند و اگر خطایی از همسرش سر زد او را ببخشد.

— قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

— يَا أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّمَا النَّظْرَةُ مِنَ الشَّيْطَانِ،
فَمَنْ وَجَدَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا فَلْيَأْتِ أَهْلَهُ.

— ای مردم! بدانید که نگاه [به نامحرم]، از شیطان است. پس هر کس که بر اثر نگاه، تحریک شد و هوسی در دلش پدید آمد، (زن نامحرم را رها کرده و تن به آلودگی ندهد) بلکه به سراغ همسرش بیاید و نیازش را برطرف سازد.

پاداش کمک

قال رسول الله ﷺ:

— مَا مِنْ رَجُلٍ يُعِينُ امْرَأَتَهُ فِي بَيْتِهَا إِلَّا كَانَ لَهُ بِكُلِّ شَعْرَةٍ عَلَىٰ بَدَنِهِ عِبَادَةٌ سَنَةٍ صِيَامٍ نَهَارُهَا وَ قِيَامٍ لَيْلُهَا وَأَعْطَاهُ اللَّهُ مِنَ الثَّوَابِ مِثْلَ مَا أُعْطَاهُ الصَّابِرِينَ دَاوُدَ النَّبِيَّ وَيَعْقُوبَ وَعِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا عَلِيُّ مَنْ كَانَ فِي خِدْمَةِ الْعِيَالِ فِي الْبَيْتِ وَلَمْ يَأْتَفِ كَتَبَ اللَّهُ اسْمَهُ فِي دِيْوَانِ الشُّهَدَاءِ وَكَتَبَ لَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ وَ لَيْلَةٍ ثَوَابَ أَلْفِ شَهِيدٍ وَكَتَبَ لَهُ بِكُلِّ قَدَمٍ ثَوَابَ حِجَّةٍ وَ عُمْرَةٍ وَأَعْطَاهُ اللَّهُ بِكُلِّ عِرْقٍ فِي جَسَدِهِ مَدِينَةً فِي الْجَنَّةِ.

— هر مردی که در کارهای منزل به همسرش کمک کند؛ خداوند متعال به تعداد هر تار مویی که در بدنش روییده است ثواب یک

سال عبادتی که روزهایش را روزه و شبهایش را به عبادت ایستاده عطا می‌کند. همین طور خداوند ثوابی را که به حضرت داوود و یعقوب و عیسی علیهم‌السلام عنایت کرده به او عنایت می‌کند. هر کسی که در داخل منزل با میل و رغبت به اهل خانه کمک کند و احساس منفی و ناخوشایندی از این کمک‌ورزی نداشته باشد خداوند نام او را در دیوان شهدا ثبت می‌کند و به تعداد هر شبانه روز ثواب هزار شهید و به تعداد هرگامی که در راستای کمک به اهل خانه برمی‌دارد ثواب حج و عمره‌ای عنایت می‌کند. و به تعداد هر قطره عرقی که در این راه می‌ریزد شهری در بهشت به او تقدیم می‌کند.

۳۰

نظافت و آراستگی

قال رسول الله ﷺ:

اغسلوا ثيابكم، وخذوا من شعوركم،
واستاكوا، وتزينوا، وتنظفوا، فإن بني إسرائيل
لم يكونوا يفعلون ذلك، فزنت نساؤهم.

لباس‌هایتان را بشوید، موهای سر و صورت
و بدنتان را اصلاح کنید، مسواک بزنید، آراسته
باشید و نظافت و پاکیزگی را رعایت کنید.
همانا بنی اسرائیل این امور را رعایت نکردند و
همسرانشان به انحراف کشیده شدند.

توجه به حقوق جنسی همسر

عَنْ عَلِيٍّ ع :

قَالَ إِنَّ جَمَاعَةً مِنَ الصَّحَابَةِ كَانُوا حَرَمُوا عَلَيَّ أَنْفُسَهُمْ
النِّسَاءَ وَالْإِفْطَارَ بِالنَّهَارِ وَ النَّوْمَ بِاللَّيْلِ فَأَخْبَرْتُ
أُمَّ سَلَمَةَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخَرَجَ إِلَيَّ أَصْحَابِهِ فَقَالَ
أَتَرَعِبُونَ عَنِ النِّسَاءِ إِنِّي آتِي النِّسَاءَ وَ آكُلُ بِالنَّهَارِ وَ
أَنَامُ بِاللَّيْلِ فَمَنْ رَعِبَ عَن سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي.

برخی از اصحاب رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، ارتباط با
همسر و خوردن غذا و خوابیدن در شب را بر
خود حرام کردند. ام سلمه همسر پیامبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ این
خبر را به پیامبر اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رسانید. حضرت در
میان اصحابش حاضر شد و فرمود:

آیا زنان خود را ترک گفته‌اید و از آنان اعراض
کرده‌اید؟ من که پیغمبر شما هستم نزد زنان
می‌روم، روز غذا می‌خورم، و شب را می‌خوابم
و هر کس از سنت من روی گرداند از من
نیست.

وسائل الشیعة، ج ۲۰، ص ۲۱

نزول رحمت الهی

قال رسول الله ﷺ:

إِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا جَامَعَ أَهْلَهُ بَسَطَ سَبْعُونَ أَلْفَ
مَلَكٍ جَنَاحَهُ وَ تَنْزَلُ الرَّحْمَةُ فَإِذَا اغْتَسَلَ
بَنَى اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ قَطْرَةٍ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ.

پاداش کسی که در پی آمیزش جنسی حلال
غسل کند چیست؟

حضرت فرمود: هر گاه مؤمن با همسرش
هم‌بستر شود، هفتاد هزار فرشته بال‌هایشان را
می‌گسترانند و رحمت الهی بر او فرود می‌آید،
هنگامی که غسل کند خداوند به تعداد هر
قطره‌ای از آب غسل؛ خانه‌ای در بهشت برای
او بنا می‌کند.

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

أَلَا وَإِنَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ بَرِيَّانٌ مِمَّنْ أَضَرَ بِامْرَأَةٍ حَتَّى تَخْتَلِعَ مِنْهُ وَمَنْ أَضَرَ بِالْمَرْأَةِ حَتَّى تَفْتَدِيَ مِنْهُ لَمْ يَرْضَ اللَّهُ [عَنْهُ] بِعُقُوبَتِهِ دُونَ النَّارِ لِأَنَّ اللَّهَ يَغْضَبُ لِلْمَرْأَةِ كَمَا يَغْضَبُ لِلْيَتِيمِ.

بدانید که خدا و رسولش بیزارند از مردی که آن قدر به خانمش آزار برساند که زن برای نجات جانش ناچار شود با بخشیدن مهریه و یا مال دیگری از شوهرش جدا شود. هر کسی چنین رفتاری با همسرش داشته باشد خداوند برای چنین مردی به عذابی کمتر از آتش جهنم رضایت نمی‌دهد، زیرا خداوند همان گونه که برای یتیم و ظلم به یتیم به خشم می‌آید، برای زن و ظلم به او نیز به خشم می‌آید.

اطاعت معصیت

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

يا عَلِيُّ، مَنْ أَطَاعَ امْرَأَتَهُ أَكَبَّهُ اللَّهُ عَلَى وَجْهِهِ
 فِي النَّارِ، فَقَالَ عَلِيُّ عليه السلام: وَمَا تِلْكَ الطَّاعَةُ؟
 قَالَ: يَا ذَنْ لَهَا فِي الذَّهَابِ إِلَى الْحَمَّامَاتِ
 وَالْعُرْسَاتِ وَالنَّائِحَاتِ وَلُبْسِ الثِّيَابِ الرَّفَاقِ.

ای علی! هر کس از زنش اطاعت کند (یعنی با درخواست‌های نامشروع زنش موافقت کند)، خداوند، او را به رو در آتش می‌افکند. علی عليه السلام گفت: این اطاعت چیست؟ حضرت (از باب نمونه) فرمود: اجازه دادن به او برای رفتن به حمام‌ها (امروزه مثل ساحل دریا و استخرهایی که محرم و نامحرم مخلوط هستند) و عروسی‌ها (مراکز ناسالمی که زن از اختلاط نامناسب و تعدی نامحرمان در امان نیست) و نوحه‌سرایی‌ها (مجالس سوگواری که زنان بی‌توجه به حضور نامحرمان موهایشان را افشان می‌کنند و به سر و صورت می‌زنند و یا صدا به ناله بلند می‌کنند) و پوشیدن لباس‌های نازک و بدن‌نما.

الكافي، ج ۱۵، ص ۴۰

رُویَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ:

مَنْ أَهَانَ خَمْسًا خَسِرَ خَمْسًا: مَنْ اسْتَخَفَّ بِالْعُلَمَاءِ خَسِرَ الدِّينَ، وَ مَنْ اسْتَخَفَّ بِالْأَمْرَاءِ خَسِرَ الدُّنْيَا، وَ مَنْ اسْتَخَفَّ بِالْجِيرَانِ خَسِرَ الْمَنَافِعَ، وَ مَنْ اسْتَخَفَّ بِالْأَقْرَبَاءِ خَسِرَ الْمُرُوءَةَ، وَ مَنْ اسْتَخَفَّ بِأَهْلِهِ خَسِرَ طَيْبَ عَيْشِهِ.

هر کس به پنج طایفه توهین کند از پنج ناحیه ضرر می‌بیند:

هر که به علما اهانت کند دینش را از دست می‌دهد، هر که به زمامداران توهین کند دنیایش را از دست می‌دهد، هر که به همسایه‌اش بی‌اعتنایی کند از منافع (مانند کمک و همکاری در مشکلات و تحقیقات) محروم می‌شود، آن که فامیل و خویشانش را سبک شمارد جوان‌مردی و حمایت‌های آنان را از دست می‌دهد، و آن که به همسرش اهانت ورزد و او را تحقیر نماید لذت و شیرینی زندگی را بر باد می‌دهد.

تحریر المواعظ العددية، ص ۳۸۳

۳۶

بخل ورزیدن

— قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

— أَبْغَضُ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ
مَنْ ضَنَّ عَلَى عِيَالِهِ.

— دشمن‌ترین بندگان در نزد خداوند عزوجل، کسی است که نسبت به خانواده‌اش بخل ورزد.

— قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

— أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِشِرَارِ رِجَالِكُمْ؟ قُلْنَا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَقَالَ: إِنَّ مِنْ شِرَارِ رِجَالِكُمُ الْبَهَّاتَ الْجَرِيءَ الْفَحَّاشَ، الْآكِلَ وَحَدَهُ، وَالْمَانِعَ رِفْدَهُ، وَالضَّارِبَ عِبَدَهُ، وَالْمُلْجِيَ عِيَالَهُ إِلَى غَيْرِهِ.

— آیا شما را از بدترین مردانتان آگاه سازم؟ گفتیم: بله، ای پیامبر خدا! فرمود: از بدترین مردان شما، کسانی هستند که به مردم، پیوسته تهمت می‌زنند (به دیگران بدون دلیل نسبت‌های ناروا می‌دهند)، جسور و گستاخ‌اند، ناسزا گو و بدزبانند، تنها خورند، دست‌دهنده ندارند (ثروت دارند ولی به خانواده و دیگران کمک نمی‌کنند)، خدمت‌کار (وزیر دست‌ان) خود را کتک می‌زنند و عایله‌شان را [برای تأمین مخارج خود] محتاج دیگران می‌سازند.

— قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

— وَمَنْ كَانَتْ لَهُ امْرَأَتَانِ فَلَمْ يَعِدْ بَيْنَهُمَا
فِي الْقَسْمِ مِنْ نَفْسِهِ وَمَالِهِ، جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
مَغْلُوبًا مَائِلًا شَقِيحًا حَتَّى يَدْخُلَ النَّارَ.

— هر که دو زن داشته باشد و در تقسیم خود (در موضوع هم خوابگی) و خرجی دادن به آنها، میانشان به یکسان رفتار نکند، روز قیامت، در حالی او را می آورند که دست هایش بسته و نیمی از بدنش به یک طرف، کج شده است.

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يُبْغِضُ كُلَّ مِطْلَاقٍ ذَوَّاقٍ.

قطعاً خداوند عزوجل مردانی را که تنوع طلب هستند و زانیشان را زیاد طلاق می دهند دشمن می دارد و از آنان متنفر است.

۴۰

تأمین نیازمندی‌ها

— قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

— كَفَى بِالْمَرْءِ إِثْمًا أَنْ يُضَيِّعَ مَنْ يَعُولُ.

— برای مرد همین گناه بس است که خانواده‌اش را ضایع کند و در تأمین نیازمندی‌های آنان کوتاهی کند.

مجموعه گل

- مؤمن	- حُسن ظن
- صبر	- سوء ظن
- گناه	- لقمه
- صله‌ی رحم	- همنشین
- توبه	جلوه‌ی جلال
- راستگویی	- جلوه‌ی جمال
- سخاوت و انفاق	- راه و همراه
- خوف و رجاء	- برکت
- ذکر	- همسایه
- اخلاص	- بلا
- توکل	- سکوت و کلام
- دروغ	- نماز شب
- فرزندان	- حب اهل بیت علیهم‌السلام
- نماز	- معیارها
- حیا	- نشاط و غم
- ازدواج	- حُسن خُلق
- ادب	- دو گوهر
- انتظار فرج	- تهذیب
- غدیر	- ساده‌زیستی
- معاشرت	- کلام وحی
-